

Up / .....

Datum vložitve .....

*Izpolni glavna pisarna Ustavnega sodišča Republike Slovenije***USTAVNA PRITOŽBA**

Obrazec vsebuje obvezne sestavine ustavne pritožbe, ki so določene v Zakonu o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZUstS) in s III. točko Priloge Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 54/10 in 56/11).

Ustavna pritožba se lahko vloži zaradi kršitve človekove pravice ali temeljne svoboščine zoper posamični akt, s katerim državni organ, organ lokalne skupnosti ali nosilec javnih pooblastil odloči o pravici, obveznosti ali pravni koristi posameznika ali pravne osebe, pod pogoji, ki jih določa ZUstS v členih 50 do 53.

1	USTAVNI PRITOŽNIK
Naziv ali firma	INŠTITUT ZA METALNE KONSTRUKCIJE
Ulica in hišna številka	Mencingerjeva ulica 7
Pošta	1000 Ljubljana
Zastopnik pravne osebe	Direktor, dr. BORUT BUNDARA Ramovševa ulica 18, 1000 Ljubljana

2	IZPODBIJANI AKT		
Izpodbijani akt	Sodišče oziroma organ, ki je izdal izpodbijani	Opr. št.	Datum izdaje
	Sklep Vrhovnega sodišča RS	X DoR 36/2020-3	8.7.2020
	V zvezi z:		
	sodbo Upravnega sodišča RS	I U 678/2018-43	18.12.2019
	in		
	odločbo Informacijskega pooblaščenca	090- 287/2014/21	26.2.2018

3	ZASTOPANJE
3.1	Pooblaščenec
Ime in priimek ali firma	LUKA DIVJAK, odvetnik v Ljubljani
Ulica in hišna številka	Cesta v Gorice 34
Pošta	1000 Ljubljana

4	UTEMELJITEV USTAVNE PRITOŽBE		
4.1	Izčrpanost pravnih sredstev		
Navedbe o izčrpanosti pravnih sredstev	<p>Pritožnik je izčrpal vsa redna in izredna pravna sredstva zoper v zgornji rubriki 2 navedeno sodbo Upravnega sodišča RS v zvezi z odločbo Informacijskega pooblaščenca.</p> <p>Vrhovno sodišče RS je s sklepom št. X DoR 36/2020-3 z dne 8.7.2020 zavrnilo pritožnikov predlog za dopustitev revizije zoper sodbo Upravnega sodišča RS, ki je navedena v zgornji rubriki 2 ustavne pritožbe. Ker je odločilo, da v zvezi z zadevo, v kateri je bila predlagana dopustitev revizije, ne gre za pomembno pravno vprašanje, revizije ni dopustilo, zato je ni vsebinsko odločilo o izrednem pravnem sredstvu. V tem smislu je pritožnik na revizijski stopnji ostal brez (vsebinskega in učinkovitega) sodnega varstva.</p>		
Odločbe	Sodišče oziroma organ, ki je izdal izpodbijani akt	Opr. št.	Datum izdaje
	Sklep Vrhovnega sodišča RS	X DoR 36/2020-3	8.7.2020
	Sodba Upravnega sodišča RS	I U 678/2018-43	18.12.2019
	Odločba Informacijskega pooblaščenca	090- 287/2014/21	26.2.2018

4.2	Pravočasnost
Datum vročitve	Sklep Vrhovnega sodišča RS št. X DoR 36/2020-3 z dne 8.7.2020 je bil pravnemu pooblaščenцу pritožnika, odvetniku Luki Divjaku, vročen 15.7.2020, zato je ustavna pritožba vložena znotraj zakonskega roka.
4.3	Domnevno kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine
Domnevno kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine	<p>Pritožnik je z vlogo z dne 6.11.2014 od Slovenskega inštituta za standardizacijo zahteval v elektronski obliki ali v obliki preslikav posredovanje vseh standardov, ki so priloženi Odredbi o seznamu standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti gradbenih proizvodov z zahtevami Zakona o gradbenih proizvodih (odslej: Odredba). Slovenski inštitut za standardizacijo (ki ga izpodbijana sodba Upravnega sodišča RS imenuje »prizadeta stranka« in bo tako poimenovan tudi v nadaljevanju ustavne pritožbe) je zahtevo pritožnika z odločbo št. 1/2014/IJZ z dne 3.12.2014 zavrnil, pretežno zaradi pravnega stališča, po katerem naj zahtevani standardi ne bi sodili med informacije javnega značaja po 4. členu Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ). Omenjeni standardi naj bi po mnenju prizadete stranke sodili v njeno tržno dejavnost in so kot neuradna besedila avtorsko delo v skladu s predpisi, ki urejajo avtorsko pravico. Razmnoževanje in distribucija standardov brez soglasja prizadete stranke nista pravno dopustna. Zoper odločbo prizadete stranke je ustavni pritožnik vložil pritožbo pri Informacijskem pooblaščenцу, ki je pritožbi ugodil in se v odločbi št. 090-287/2014/9 z dne 16.2.2015 v celoti strinjal s pritožbeno naracijo, da ima ustavni pritožnik (enako kot drugi pravni naslovniki) pravico do brezplačnega posredovanja zgoraj navedenih standardov v elektronski obliki. Zoper odločbo Informacijskega pooblaščenca je prizadeta stranka vložila tožbo pred Upravnim sodiščem RS, s katero je uspela, saj je sodišče s sodbo št. I U 478/2015-21 z dne 13.11.2017 prej omenjeno odločbo Informacijskega pooblaščenca odpravilo, zadevo pa vrnilo v novo odločanje. V novem postopku je Informacijski pooblaščenec, upoštevajoč navodila Upravnega sodišča RS, v odločbi št. 090-287/2014/21 z dne 26.2.2018 pritožbo ustavnega pritožnika zoper odločitev prizadete stranke zavrnil. Zoper zavrnilno odločbo je tožbo pred Upravnim sodiščem RS 30.3.2018 vložil ustavni pritožnik, a z njo ni uspel, saj je Upravno sodišče RS dne 18.12.2019 izdalo sodbo št. I U 678/2018-43, s katero je tožbo zavrnilo. V zvezi s stališči Upravnega sodišča RS iz pravkar omenjene sodbe je ustavni pritožnik Vrhovnemu sodišču RS predlagal, naj dopusti revizijo glede pravnih vprašanj, ki so pomembna za pravno prakso, a je Vrhovno sodišče RS predlog zavrnilo (ocenilo je, da niso podani pogoji iz 367.a člena Zakona o pravnem postopku (ZPP) v zvezi s prvim odstavkom 22. člena Zakona o upravnem sporu (ZUS-1)).</p> <p><u>Izpodbijani sklep Vrhovnega sodišča RS v zvezi z zgoraj navedeno sodbo Upravnega sodišča RS in odločbo Informacijskega pooblaščenca predstavlja kršitev 14. in drugega odstavka 39. člena Ustave RS, prav tako nasprotuje načelu pravne države iz 2. člena Ustave RS ter načelu hierarhične ureditve normativnih pravnih aktov v Republiki Sloveniji iz VII. poglavja Ustave RS. Ker je Upravno sodišče RS v izpodbijani sodbi odločilo različno od Vrhovnega sodišča RS v dveh podobnih predhodnih zadevah, je podana še kršitev 22. člena Ustave RS, saj je sodišče brez utemeljenih razlogov odstopilo od sodne prakse.</u></p> <p>V postopku pred Upravnim sodiščem RS je bilo sporno pravno vprašanje, ali zgoraj navedeni nacionalni standardi, ki jih pripravljata in sprejmeta prizadeta stranka, uživajo avtorskopravno zaščito, upoštevajoč določila 2. točke prvega odstavka 9. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) in določila Zakona o gradbenih proizvodih (ZGPro) ter Zakona o standardizaciji (ZSta-1), zaradi česar naj jih ne bi bilo mogoče posredovati prosilcu na način, kot je to od prizadete stranke zahteval ustavni pritožnik. Informacijski pooblaščenec je vztrajal na stališču, da razmnoževanje ali distribuiranje delov ali celote standardov brez soglasja prizadete stranke ni dopustno in je v tem primeru potrebno uporabiti pravila o avtorskopravni zaščiti, kot je zagotovljena pri ostalih informacijah javnega značaja, deležnih posebne avtorskopravne zaščite, torej v obliki vpogleda v skladu z določbo drugega odstavka 25. člena ZDIJZ. Ustavni pritožnik se s tem ne more strinjati vsaj iz naslednjih razlogov:</p>

- v času veljavnosti ZGPro je zelo pomemben pravni temelj delovanja ustavnega pritožnika predstavljala Odredba, na uporabo katere je odkazovalo določilo 8. člena ZGPro, po katerem je resorni minister v soglasju z ministrom, pristojnim za trg, v Uradnem listu RS objavil seznam standardov, s katerim mora biti skladen določen gradbeni proizvod, da ga je dopustno lansirati na trg,
- točka 7 prvega odstavka 5. člena ZGPro je določala, kaj je vsebina pojma »slovenski nacionalni standard«, in sicer naj bi šlo za standard, ki ga je sprejel slovenski nacionalni organ za standarde v skladu s predpisi o standardizaciji; ZSta-1 v 5. alineji prvega odstavka 2. člena določa, da je organ za standarde poseben organ ali institucija, ki izpolnjuje določena merila, v prvem odstavku 5. člena istega zakona pa je kot takšen organ določen Slovenski inštitut za standardizacijo (v dosedanjem in nadaljnjem besedilu: prizadeta stranka), ki ga v skladu z zakonom ustanovi Republika Slovenija,
- v tej zadevi je nujno upoštevati teoretskopravni pojem blanketnega pravnega urejanja v kombinaciji s t.i. dopolnilno pravno normo, ki skupaj z normo, ki se nanjo sklicuje (v tem primeru gre za 8. člen ZGPro v kombinaciji s standardi, vsebovanimi v Odredbi), gradi enovito pravno normo, pravna norma pa mora biti v demokratični pravni ureditvi v celoti javno objavljena in prosto dostopna, če naj pravno zavezuje, v nasprotnem primeru bi bilo namreč mogoče govoriti o nekakšnem »zasebnem Uradnem listu«, dostop do katerega bi bil oviran ali (s potekom časa in razvojem dogodkov) plačljiv,
- po pritožbi ustavnega pritožnika zoper odločbo prizadete stranke, s katero je ta zavrnila zahtevo za dostop do informacije javnega značaja v obliki, kot jo je podal ustavni pritožnik, je Informacijski pooblaščenec v zgoraj navedeni odločbi pritožbi ugodil in med drugim zavzel stališče, da ZSta-1 jasno določa, da je primarni namen standardov v varovanju javnega interesa, kar pomeni, da bi morali biti standardi prosto dostopni vsem državljanom; v posledici naj bi predmetni standardi predstavljali uradno besedilo po določbi 2. točke prvega odstavka 9. člena ZASP, kot takšni pa ne uživajo avtorskoprnega varstva, zato je jih je povsem upravičeno in dopustno posredovati prosilcu v elektronski obliki ali v preslikavi; Informacijski pooblaščenec je ob tem, upoštevajoč navedbe prizadete stranke iz njene odločbe, da naj bi bili standardi avtorsko delo v skladu z določili drugega odstavka 22. člena ZSta-1, ugotovil, da ZSta-1 v zvezi z avtorskoprnimi vprašanji napotuje na pravna načela in pravila, vsebovana v ZASP, pri čemer je ta v primerjavi z ZSta-1 *lex specialis*,
- kot je že bilo navedeno, je prizadeta stranka zoper prej navedeno odločbo Informacijskega pooblaščenca sprožila upravni spor in Upravno sodišče RS je tožbi ugodilo ter v obrazložitvi sodbe št. I U 478/2015-21 z dne 13.11.2017 (na katero se Upravno sodišče RS v celoti sklicuje tudi v tukaj napadeni sodbi št. I U 678/2018-43 z dne 18.12.2019) pojasnilo, da je prizadeta stranka zavezanec iz prvega odstavka 1. člena ZDIJZ, pri čemer ni pomembno, da nekatere od svojih dejavnosti opravlja na trgu; sodišče je nadalje ugotovilo, da nacionalni standardi, ki jih pripravljata prizadeta stranka, tako po načinu nastanka kakor tudi po zakonski opredelitvi *prima facie* v celoti ustrezajo opredelitvi informacije javnega značaja, kot jo vsebuje prvi odstavek 4. člena ZDIJZ; slovenski nacionalni standardi naj bi bili glede na določila četrtega odstavka 22. člena ZSta-1 avtorska dela; kadar gre za avtorska dela v koliziji s pravico dostopa do informacij javnega značaja, drugi odstavek 25. člena ZDIJZ vsebuje posebno pravno pravilo (tj. izjemo od sicer veljavnih pravil s tega področja), po katerem sme zavezanec (v tukajšnji zadevi prizadeta stranka) prosilcu informacijo predočiti zgolj na vpogled, čemur naj bi bilo v okviru konkretnega dejanskega stanja zadoščeno, saj niso bile prerekanе trditve prizadete stranke, da so predmetni standardi na voljo za vpogled v njeni knjižnici; sodišče je izpostavilo stališče, da v skladu z 2. točko prvega odstavka 9. člena ZASP avtorskopravno niso varovana uradna besedila z zakonodajnega, upravnega in sodnega področja, za katera posledično ni mogoče uporabiti določil drugega odstavka 25. člena ZDIJZ, ki nudi posebno avtorskopravno zaščito v primeru dostopa do nekatere vrste informacij javnega značaja – prav zato je sodišče v točki 27 obrazložitve omenjene sodbe kot ključno za zakonito in pravilno odločitev v zadevi izpostavilo vprašanje, ali so predmetni standardi glede na način, na katerega se nanje sklicuje ZGPro, uradno besedilo, in če je temu tako, ali so zaradi statusa, ki jim ga daje ZSta-1, ti standardi podvrženi avtorskoprnemu

zaščiti: sodišče je s tem v zvezi ugotovilo, da je zakonodajalec v četrtem odstavku 22. člena ZSt-1 določil, da razmnoževanje ali distribuiranje delov ali celote slovenskih nacionalnih standardov brez soglasja prizadete stranke ni dovoljeno, kar je *lex specialis* glede na avtorskopravna določila iz ZASP, na katerega sicer napotuje isti odstavek istega člena ZSt-1, kar naj bi pomenilo, da je zakonodajalec z uveljavitvijo od ZASP poznejšega pravnega predpisa, torej z uveljavitvijo ZSt-1, izključil uporabo predpisov o avtorskoprnem varstvu v obsegu, da nadzor nad razmnoževanjem ali distribuiranjem standardov obdrži prizadeta stranka, torej tudi ob podanem dejanskem stanu iz 2. točke prvega odstavka 9. člena ZASP (to stališče je Upravno sodišče RS utemeljilo izključno pravno- in ekonomsko politično, saj je izpostavilo članstvo prizadete stranke v mednarodnih organizacijah za standardizacijo in naravo dejavnosti, ki jo opravlja prizadeta stranka; argumentacija v smislu zagotavljanja popolnega dostopa pravnih naslovnikov do nacionalnih standardov kot sestavnih delov pravnih norm, ki morajo biti v Republiki Sloveniji vnaprej objavljene in vsem naslovnikom nemudoma na voljo, po drugi strani docela umanjka); sodišče je zaključilo, da takšna razlaga relevantnih pravnih določil in posledična sodba ne pomenita prekomernega posega v ustavno pravico ustavnega pritožnika (in posledično drugih pravnih naslovnikov) do dostopa do informacij javnega značaja iz drugega odstavka 39. člena Ustave RS,

- upoštevajoč argumentacijo iz zgoraj navedene sodbe Upravnega sodišča RS je v ponovljenem postopku Informacijski pooblaščenec z odločbo št. 090-287/2014/21 z dne 26.2.2018 pritožbo ustavnega pritožnika zavrnil, zoper to odločbo pa je ta vložil tožbo v upravnem sporu, a v letem, kot je bilo pojasnjeno, ni uspel.

Odločitev Upravnega sodišča RS iz sodbe I U 678/2018-43 z dne 18.12.2019, ki se v celoti sklicuje na razloge iz sodbe št. I U 478/2015-21 z dne 13.11.2017, temelji na napačnem razumevanju materialnega prava, pri čemer sodne prakse Vrhovnega sodišča RS (ali samega Upravnega sodišča RS), ki bi se docela neposredno nanašala na primerljivo dejansko stanje, v Republiki Sloveniji ni. Kljub temu je iz dveh odločb Vrhovnega sodišča RS mogoče sklepati, da izpodbijana sodba Upravnega sodišča RS brez utemeljenega (ali vsaj pojasnjene!) razloga odstopa od dosedanje prakse Vrhovnega sodišča RS oziroma od namena in razlogov, ki jih zasledujeta ali udejanjata judikata Vrhovnega sodišča RS. Prvi od judikatov je sodba Vrhovnega sodišča RS št. II Ips 231/99 z dne 17.12.1999, v kateri je sodišče poudarilo, da besedilo, sprejeto po določenem postopku, ki ga sprejme institucija z javnimi pooblastili/.../ ne more uživati avtorskoprnega varstva v skladu z določilom 2. točke prvega odstavka 9. člena ZASP. V drugi zadevi (sklep št. II Ips 592/2002 z dne 29.1.2004) je Vrhovno sodišče RS za takšno uradno besedilo določilo, denimo, matematične pole za zaključne izpite in maturitetne izpite, ki nastanejo v točno določenem v upravi predpisanem postopku, zato jim je avtorskopravno zaščito potrebno odreči.

V tej zadevi izpodbijani oblastni pravni akti spregledajo naslednja temeljna ustavna in zakonska načela, ki so po večini sistemske narave:

- v pravu velja najpomembnejše ustavno načelo enakosti, ki ga vsebuje 14. člen Ustave RS in v zvezi s katerim se je pred Ustavnim sodiščem RS razvilo (zlasti v nemški ustavnosodni praksi do popolnosti izbrušeno) načelo, da je enako (dejansko stanje) potrebno obravnavati enako, različno (dejansko stanje) pa ustrezno različno glede na dopustno merilo razlikovanja, utemeljeno v naravi stvari; v tukajšnji zadevi to pomeni, da je potrebno različno obravnavati avtorska dela, ki uživajo avtorskopravno zaščito, in avtorska dela, ki te zaščite zaradi določene upravičene okoliščine ne uživajo,
- upravičeno merilo razlikovanja iz prejšnje alineje ali, drugače zapisano, temeljna črta ločnica med avtorskimi deli, je ravno splošni interes javnosti za avtorska dela; kadar je namreč podan javni interes v zvezi z določenim avtorskim delom, mora to dejstvo prevladati nad dejstvom obstoja zasebnega interesa avtorja tega dela, v nasprotnem primeru namreč država negira samo sebe kot monopolno nosilko javnega interesa znotraj ustavnega reda Republike Slovenije,
- zagotovo gre med takšna avtorska dela, ki jim je posebno avtorskopravno zaščito potrebno odreči (in na ta način ravnati v skladu z 2. točko prvega odstavka 9. člena ZASP), uvrstiti tudi uradna besedila,

- kar nacionalni standardi kot t.i. dopolnilne pravne norme, na katere odkazuje t.i. formalni pravni vir, brez dvoma so (tega ni mogoče upravičeno trditi zgolj z uporabo (ustavno) pravne sistemske razlage, pač pa tudi z uporabo (ustavno) pravno političnega merila, po katerem naj bo čim širši krog pravnih naslovnikov seznanjen z besedili, ki so po svojem bistvu sestavina normativnega pravnega akta, to pa pomeni, da vsebujejo (in sporočajo) eno ali več pravnih pravil,
- tu se gre spomniti učenja splošne pravne vede ali teorije prava o t.i. *nepopolnih ali nesamostojnih pravnih pravilih*, med katere sodijo zakonska (ali druga splošna in abstraktna normativna) besedila, ki v smislu blanketnega pravnega urejanja odkazujejo na neki drugi predpis, šele oba skupaj, torej odkazujoča pravna norma in norma, na katero odkazuje odkazujoča norma, pa gradita celovito pravno pravilo bodisi z najmanj dvema (primarna hipoteza in primarna dispozicija) bodisi z vsemi štirimi sestavinami (primarna hipoteza, primarna dispozicija, sekundarna hipoteza in sekundarna dispozicija). Odkazujoča pravna norma je brez norme, na katero odkazuje, neuporabna in kot takšna izenačena z rimskopravnim *lex imperfecta* (prim. *M. Pavčnik: Teorija prava, Prispevek k razumevanju prava, 5., pregledana in dopolnjena izdaja, Ius Software in GV Založba, Ljubljana 2015, str. 126-129*); in naprej: nikakor ni nujno, da bi se pravno pravilo nahajalo le v enem samem zakonskem (ali drugem normativnem) členu ali paragrafu, ni nujno niti, da bi se nahajalo v enem samem zakonu, pač pa je lahko razpršeno med več normativnih pravnih aktov, šele vsi členi ali paragrafi, med katere je razpršeno besedilo, ki ga gre razumeti kot pravno normo, pa predstavljajo (popolno) pravno pravilo (*Ibidem, str. 99 in 100*); v konkretni zadevi to pomeni, da je potrebno kot celoto ali enoto razumeti 8. člen ZGPro, Odredbo in nacionalne standarde, in če torej velja povsem neomejen dostop do zakonskega pravnega vira ter podzakonskega predpisa kot sestavin istega pravnega pravila, ne obstoji upravičen, v naravi stvari utemeljen razlog, da enak obseg dostopa ne bi veljal za nacionalni standard, četudi bi bilo tega mogoče šteti za avtorsko delo,
  - v Republiki Sloveniji velja temeljno načelo pravne države, vsebovano v 2. členu Ustave RS, katerega razsežnosti so z vidika državne organizacije in hierarhije pravnih virov v Republiki Sloveniji, implementirane v VII. poglavje Ustave RS; člen 154 Ustave RS vsem institucijam, ki po javnem pooblastilu izdajajo pravne predpise, nalaga njihovo objavo, kar temelji še na bolj temeljni ideji, da so vsi pravni akti, katerih učinek presega posamičnost in konkretnost, vnaprej povsem dostopni vsem tistim, ki so ali bodo od presečnega trenutka naprej dolžni ravnati v skladu z njimi; podobno stališče je zavzel tudi Varuh človekovih pravic v Mnenju št. 4.3. -4/2018 - 5 - AD z dne 18.12.2018, na katerega se je obrnil ustavni pritožnik,
  - ugotoviti je potrebno, da je zakonsko določbo, po kateri razmnoževanje ali distribuiranje delov ali celote brez soglasja prizadete stranke ni dovoljeno, mogoče razumeti in upoštevati le do trenutka, ko se nacionalni standard vključi v sistem veljavnega pozitivnega prava v Republiki Sloveniji in s tem postane »uradno besedilo« (tj. del pravnega reda ali del sistema obvezujočih pravnih norm); vprašanje avtorskih pravic subjekta, ki je zasnoval nacionalne standarde, je kvečjemu predmet pravnega razmerja med oblastnim organom, ki je v pravni predpis vključil te standarde, in avtorjem standardov, nikakor pa to (potencialno odškodninsko) pravno razmerje ne sme vplivati na ustavno pravico pravnega naslovnika (v tej zadevi ustavnega pritožnika), da se lahko v vsakem trenutku v celoti, brez stroškov in časovno neomejeno seznaneni/seznanja/analizira standarde, ki ga kot pozitivno pravo pri opravljanju njegove dejavnosti zavezujejo; dodati je, da čisto vsaka drugačna interpretacija vodi v položaj, ki ga tožeča stranka lahko razume zgolj kot »skrivni uradni list« ali kot »plačljivi uradni list«, čemur ne sme biti mesta v demokratičnem režimu, ki se sklicuje na pravnost (glej denimo osmi *desiderium* načela pravnosti (ali t.i. notranje moralnosti prava) pri *L.L. Fuller: The Morality of Law, Revised Edition, Yale University (1969), str. 81-91*; načelo pravnosti je pri Fullerju moralna podstat, na katero se šele nanese načelo pravne države; je t.i. morala dolžnosti in ne t.i. morala aspiracije; Fuller v istem klasičnem delu med drugim zapiše, da naj bi bili zakoni (enako je mogoče ekstrapolirati na sleherno normativno zavezujoče oblastno urejanje družbenih razmerij) »torej ustrezno objavljeni, tako da so lahko podvrženi javni kritiki vključno s tisto, da so vrsta zakonov, ki se ne bi

smeli uveljaviti, če njihova vsebina ne more biti učinkovito posredovana tistim, ki so jim podvrženi. Jasno je tudi, da če zakoni niso z lahkoto dostopni, tudi tisti, ki sta jim naložena njihova uporaba in uveljavitev, ne morejo preveriti njihovega neupoštevanja.» (v slovenskem prevodu L.L.Fuller: Moralnost prava, Druga izdaja, Ius Software in GV Založba, Ljubljana 2015, str. 124),

Upravno sodišče RS je v izpodbijani sodbi tudi napačno razlagalo določilo četrtega odstavka 22. člena ZSt-1, ki določa: »SIST se izda kot posebna publikacija in je avtorsko delo v skladu s predpisi o avtorski pravici. Razmnoževanje ali distribuiranje delov ali celote brez soglasja inštituta ni dovoljeno.«; ker so nacionalni standardi brez dvoma in tudi glede na nesporna stališča strank v postopku pred Upravnim sodiščem RS ter v predhodnem upravnem postopku del veljavnega prava in so torej uradna besedila iz 2. točke prvega odstavka 9. člena ZASP, na katerega celo odkazuje prva poved citiranega četrtega odstavka 22. člena ZSt-1, četudi jih štejemo za avtorska dela, ne morejo upravičeno uživati avtorskopravnega varstva, predvidenega v drugi povedi istega odstavka; kakršnakoli drugačna razlaga posega v sistemsko razporeditev snovi med prirejenimi zakoni, s tem pa gre ponovno za neupravičen poseg v temeljno načelo pravne države iz 2. člena Ustave RS; še drugače zapisano: določilo druge povedi četrtega odstavka 22. člena ZSt-1 je mogoče razumeti in upoštevati le do presečnega trenutka, ko se nacionalni standardi po posebni blanketni pravni normi iz formalnega pravnega vira vključijo v pravni red Republike Slovenije, posledic pa nanj ni mogoče vezati izključno z vidika neomejenega dostopa do informacij javnega značaja, pač pa (še) z vidika problematike predhodne pridobitve avtorskih pravic za objavo standardov s strani oblastnega organa, z avtoriteto katerega standardi postanejo sestavni del zavezujočega prava.

V luči zgoraj navedenega in pojasnenega gre v predmetni zadevi poleg že opisane kršitve načela enakosti pred zakonom iz 14. člena Ustave RS še za dodatno istovrstno kršitev Ustave RS v smislu, da se določen nosilec javnega pooblastila (Slovenski inštitut za standardizacijo) postavi v vlogo odločevalca, kako bodo pravni naslovniki dostopali do virov veljavnega prava, pri čemer te pravice po Ustavi RS ali po zakonu nima. Slovenski inštitut za standardizacijo na ta način brez stvarno upravičenega razloga postane prej, bolje in edini povsem seznanjen s pravili veljavnega prava v Republiki Sloveniji, čeprav za to ni videti upravičenih okoliščin.

Kršitev 22. člena Ustave RS zaradi neutemeljenega in neupravičenega odstopa od sodne prakse v tej zadevi je bila pojasnjena zgoraj.

V tej zadevi gre nadalje za nesorazmeren poseg in s tem za kršitev svobode izražanja v obliki neomejenega dostopa do informacij javnega značaja iz drugega odstavka 39. člena Ustave RS. Iz zgornje pravne argumentacije izhaja, da bi v okviru tukajšnjega pravnega položaja pravica ustavnega pritožnika (in vseh drugih pravnih naslovnikov v Republiki Sloveniji, ki se želijo oziroma se morajo (!) seznaniti z veljavnimi pravnimi merili) lahko kolidirala s pravicami Slovenskega inštituta za standardizacijo iz ustvarjalnosti (60. člen Ustave RS), a če je temu tako, je potrebno opraviti vrednotenje s tehtanjem posegov v eno in drugo ustavno pravico. Tega tehtanja v izpodbijanih odločbah ni, kar bodisi pomeni, da ni bilo opravljeno bodisi da zgolj umanjka pojasnilo o tehtanju v obrazložitvah, v vsakem primeru pa gre za nadaljnjo kršitev 22. člena Ustave RS. V okviru predstavljenega dejanskega stanja je po prepričanju ustavnega pritožnika potrebno dati prednost popolnemu in takojšnjemu dostopu ustavnega pritožnika in drugi pravnih naslovnikov v Republiki Sloveniji do dokumentov, ki kljub temu, da so po definiciji lahko avtorska dela, v resnici nastopajo kot vir veljavnega prava v Republiki Sloveniji, dostop do le-teh pa mora biti v celoti takojšen, brezplačen in permanenten, sicer je porušen celoten koncept zavezujočega prava skupaj s hierarhijo normativnih pravnih aktov v Republiki Sloveniji. V resnici bi absolutiziranje pravic Slovenskega inštituta za standardizacijo iz ustvarjalnosti na rovaš pravice ustavnega pritožnika iz drugega odstavka 39. člena Ustave RS v nasprotju z določili 15. člena Ustave RS pomenilo preferiranje zasebnega interesa pred javnim interesom (ki ga v tem smislu predstavlja seznanjenost pravnih naslovnikov z veljavnimi predpisi). Napraviti je mogoče še naslednji argumentacijski korak: čeravno bi sprejeli, da brezplačen in permanenten dostop pravnih naslovnikov do standardov, ki lahko predstavljajo avtorsko delo, pomeni kršitev pravic iz naslova ustvarjalnosti, ki se kaže v obliki izgubljenega

zaslužka ali dobička nosilca pravic iz ustvarjalnosti, pa restriktivni pristop (denimo ob predhodni najavi pregleda dokumentov zgolj v točno določenih prostorih) otežuje izvajanje gospodarske dejavnosti pravnih naslovnikov (v tej zadevi ustavnega pritožnika), kar posega v njihove pravice iz naslova zasebne lastnine in svobodne gospodarske pobude (33. in 74. člen Ustave RS).

Razlogi, ki utemeljujejo
zatrjevanje kršitve

Iz zgornjega povzetka dejanskega stanja in pravne argumentacije gre skleniti, da gre v tej zadevi za obravnavo pomembnega ustavnopravnega vprašanja, ki zagotovo presega pomen konkretne zadeve. Gre namreč za vprašanje neomejenega in nepogojnega ter takojšnjega in celovitega dostopa do informacij javnega značaja, ki jih tukaj predstavljajo viri zavezujočega veljavnega prava, kar so nacionalni standardi kot sestavina veljavnih pravnih norm. Istočasno gre za uveljavitev javnega interesa na rovaš zasebnega interesa, za kar obstojijo upravičeni razlogi, na ta način pa se zagotavlja tudi popolna realizacija pravice do obveščeniosti v smislu dostopa do informacij javnega značaja.

5

DRUGE NAVEDBE

/

PRILOŽENI DOKUMENTI

1. Pooblastilo ustavnega pritožnika odvetniku Luki Divjaku
2. Izpis iz sodnega registra s spletne strain AJPES-a za ustavnega pritožnika
3. Sklep Vrhovnega sodišča RS št. X DoR 36/2020-3 z dne 8.7.2020
4. Predlog tožeče stranke za dopustitev revizije zoper sodbo Upravnega sodišča RS iz naslednje alineje z dne 23.1.2020
5. Sodba Upravnega sodišča RS št. I U 678/2018-43 z dne 18.12.2019
6. (Pripravljalne) vloge ustavnega pritožnika v postopku z upravnim sporom v zadevi št. I U 678/2018
7. Tožba ustavnega pritožnika zoper odločbo Informacijskega pooblaščenca iz spodnje alineje z dne 30.3.2018
8. Odločba Informacijskega pooblaščenca št. 090-287/2014/21 z dne 26.2.2018
9. Mnenje Varuha človekovih pravic z dne 20.12.2018
10. Sodba Upravnega sodišča RS št. I U 478/2015-21 z dne 13.11.2017
11. Odločba Informacijskega pooblaščenca št. 090-287/2014/9 z dne 16.2.2015
12. Pritožba ustavnega pritožnika zoper odločbo Slovenskega inštituta za standardizacijo iz naslednje alineje z dne 17.12.2014
13. Odločba Slovenskega inštituta za standardizacijo št. 1/2014/IJZ z dne 3.12.2014
14. Zahteva ustavnega pritožnika za dostop do informacije javnega značaja z dne 6.11.2014.

Ljubljana, 8.9.2020

INŠTITUT ZA METALNE KONSTRUKCIJE po pooblaščenju Luki Divjaku,
odvetniku v Ljubljani

Ustavno sodišče Republike Slovenije
p. p. 1713, SI - 1001 Ljubljana

vsak dan od 8:30 do 12:00
v sredo od 10:00 do 15:00